NOVÁ STUDŇA ZMENÍ ŽIVOT ŽIEN A DIEVČAT
Rozhovor so španielskym misionárom Angelom Lópezom / s. 3

KARDINÁL KOREC STÁL PRI DOBREJ NOVINE
Spomienka na Jána Chryzostom Korca, ktorý nás minulý rok navždy opustil / s. 4

HARMEE JE DOBRÁ MAMA DETÍ S POSTIHNUTÍM
Fotoreportáž z etiópskej oblasti Munesa, kde učia ľudí, aby si pomáhali sami / s. 6, 7

DOBRÉ NOVINY

DOBREJ NOVINY | 2016

KOLEDNÍCKE NOVINY VYDÁVA eRko – HNUTIE KRESŤANSKÝCH SPOLOČENSTIEV DETÍ / 22. ROČNÍK

▲ ZAMZAM MAMO (8) PRIPRAVUJE KÁVU NA PRIEDOMÍ PRÍBYTKU V KARSE. ETIÓPIA, 2016. SNÍMKA: DANICA OLEXOVÁ

AKO SA ZAMZAM NAUČILA SMIAŤ

DANICA OLEXOVÁ
projektová manažérka Dobrej noviny

Máte radi vôňu kávy? Ja veľmi. Kávová vôňa mi pripomína aj malú statočnú Zamzam z Etiópie. Keď pripravovala voňavú kávu, najprv prepláchla zelené kávové bôby, založila oheň, zrná opražila a vlastnoručne pomlela v drevenom mažiari. Kým mlela, zovrela jej voda v hlinenej džebene. Ani som sa nenazdala a už mi podávala šálku s lahodným nápojom. V Etiópii sa hovorí: káva je náš chlieb. Má ju každý. Spája ľudí. Hosťovi ju pripravia aj v najchudobnejšom dome. Ľudia sa pri káve schádzajú, rozprávajú, rozhodujú. Ktovie, či práve z kávy a spoločenstva nečerpajú Etiópčania silu, vďaka ktorej sa dokážu postaviť životným ťažkostiam?

Na prvý pohľad som si ani nevšimla, že v príbytku sa okrem zjavnej chudoby skrýva aj iné trápenie. Až keď sa Zamzam natiahla za panvičkou na praženie kávy a vyhrnula sa jej dlhá sukňa, zbadala som jej nohy. Nešťastne jej obhoreli, keď mala len niekoľko mesiacov. Zamzam najskôr nechodila. Rany ju boleli, no peniaze na nemocnicu sa minuli. Bála sa ľudí. Cítila, že sú im jej rany nepríjemné. Zmena nastala, až keď sa s dievčatkom skamarátil sociálny pracovník z organizácie HEfDA.

„Nedokázala som jej pomôcť. Len som prosila Boha, aby prežila. Ani mi nenapadlo, že raz bude mať radosť zo života. Teraz verím, že pôjde aj na univerzitu. Chce byť učiteľkou," hovorí jej mama. Vďaka podpore sa našli prostriedky na nemocnicu, protézy a špeciálne topánky. Cez kamarátstvo so sociálnym pracovníkom sa Zamzam postupne prestala báť ľudí. Začala chodiť do školy, kde si našla kamarátov, získala sebavedomie a ako hovorí jej mama, „naučila sa smiať".

Vďaka projektu, ktorý podporuje Dobrá novina, dostáva Zamzam štipendium, zhruba 10 eur mesačne. Suma, ktorá sa dá ľahko minúť, no Zamzam je šetrná. Spolu s mamou si z príspevku odkladajú a postupne našetrili na tri sliepky a dve ovečky.

Keď nabudúce zavoniate kávu, možno v nej zacítite aj smiech malej Zamzam, odhodlanie rodičov poslať deti do školy či radostné prekvapenie susedov, že dievčatko, ktoré ani nechodilo, dnes behá za svojimi ovečkami, keď sa stratia. *Galatoma*, povedala by vám Zamzam s úsmevom, keby k vám mohla prísť spolu s koledníkmi na návštevu. V oromčine to znamená ďakujem.

ANKETA

Dobrovoľníci sa pozerajú na svet inými očami

PRIPRAVIL JOZEF MAGDA
SNÍMKA: ARCHÍV DOBREJ NOVINY

SPEV NA ULICI POČAS SVIATKU ASHENDA S DOBROVOĽNÍČKOU LUCIOU JANTOŠOVIČOVOU.

Počas letných mesiacov v roku 2015 našlo odvahu ďalších sedem mladých ľudí, ktorí prijali výzvu a vydali sa na cestu do Kene a Etiópie v rámci projektu Dobrej noviny *Dobrovoľníci pre Afriku*. O tom, ako ich táto skúsenosť zmenila, sa delia v ankete.

Lucia Jantošovičová (25), študentka, Trenčianska Turná
Život v Etiópii nie je rozprávkový. Ľudia musia hľadať spôsoby, ako sa vynájsť v každodenných situáciách, ktoré sú pre nás bežne zvládnuteľné. Rodina je alfou i omegou spoločnosti. Deti ulice však pochádzajú z ťažkého rodinného prostredia. O to viac ma zaskočilo, keď mi 17-ročný chalan z ulice dal lekciu o tom, čo je v živote naozaj podstatné. Vraj láska, ktorej sa on naučil aj vďaka jednoduchému projektu.

Michaela Pobudová (28), projektová manažérka, Skalica
Ak mi moje dobrovoľníctvo na pozadí utečeneckej krízy v Európe malo niečo dať, tak je to vďačnosť za to, čo mi bolo dané, a uvedomenie si, že tí na druhej strane sú ľudia, ktorí majú podobné túžby a predstavy o živote ako ja. Len im na rozdiel odo mňa chýbajú prostriedky. Najmenej, čo im z našej strany môžeme dať, je neupadať do našich predsudkov a jednostrannej kritiky, ak sa k nám predsa len rozhodnú prísť.

Daniela Ficová (25), študentka, Prievidza
Na vyučovaní som mala vreckovku vo farbe kenskej zástavy. Keď som ju náhodou vytiahla, len čo ju žiaci zbadali, spustili svojimi krásnymi melodickými hlasmi spev. Najprv som nevedela, čo sa deje. A potom som spoznala, že spievajú štátnu hymnu. Také to bolo dojemné, melodické. A tie ich hlasy. Nádhera! Keňania sú naozaj veľmi hrdí na svoju krajinu, a aj o nej veľmi veľa vedia.

Ivana Havránková (23), študentka, Veľká Lomnica
Bol to veľmi vzácny čas plný inšpirácií, nových skúseností, veľkej radosti a sledovania zázrakov. Bolo úžasné sledovať, ako trpezlivo deti pracujú na svojich výrobkoch. Bolo zázračné vidieť deti, ktoré prišli s poruchami správania, neskôr sa stali asistentmi učiteľov a pomáhali svojim mladším kamarátom.

Soňa Chvostíková (26), učiteľka, Púchov
Samotná Turkana je polopúštnou oblasťou a aj v mojom živote som mohla dovidieť na takú „púšť vo svojom vnútri", v ktorej sa dalo objaviť veľmi veľa nových vecí. Možno takých pekných, ako keď sme na jednej prechádzke s Luckou v strede polopúšte objavili rozkvitnutý ružový kríkom. Som šťastná, že aj takýmto spôsobom som bola obdarovaná naším dobrým Bohom a dostala som omnoho viac, ako som čakala a ako som sama dala.

Lucia Mitasová (24), študentka, Banská Bystrica
Celý čas prežitý v Keni a obzvlášť v časti Turkana považujem za veľkú milosť, som vďačná za krásnu skúsenosť s touto krajinou a jej ľuďmi. Za príležitosť spoznávať odlišnú mentalitu, novú kultúru, zvyky, spôsob života. Pomohol mi uvedomiť si, akú hodnotu má čas, jeho prežívanie a vnímanie. Dôležité je zastaviť sa aj v našej uponáhľanej spoločnosti, povoliť tempo.

Ján Jaňák (24), študent, Liptovské Matiašovce
Až teraz po návrate skutočne vnímam, že učím. Paradoxne sú mojimi žiakmi vzdelaní Európania, moja rodina, známi, priatelia, zvedaví ľudia, s ktorými prichádzam do kontaktu. Delím sa so svojimi živými skúsenosťami a zážitkami, aby sa naša spoločnosť neuspokojila len s ustáleným vyobrazením Afriky, ktoré sa v našich európskych krajinách zakorenilo.

Vyslanie dobrovoľníkov bolo finančne podporené z prostriedkov SlovakAid v rámci programu *Vysielanie dobrovoľníkov a expertov do rozvojových krajín*.

SlovakAid

Spomíname na sestru Veroniku Teréziu Ráckovú

V Južnom Sudáne 20. mája 2016 tragicky zahynula slovenská misionárka Veronika Terézia Ráckova (1958 – 2016). Sestra Veronika bola členkou Misijnej kongregácie služobníc Ducha Svätého a od roku 2010 pracovala ako vedúca zdravotného strediska sv. Bakhity v meste Yei v Južnom Sudáne.

V pondelok 16. mája 2016 sa v noci vracala z nemocnice Harvest Hospital v Yei, keď jej auto zasiahlo niekoľko výstrelov od miestnych vojakov. Následne ju operovali v miestnej nemocnici a neskôr ju previezli do kenského Nairobi, kde zraneniam podľahla.

Pochovaná je v Yei a jej telo tak odpočíva v zemi, kde žila a kde v službe ľuďom obetovala svoj život.

Keď v roku 2013 opäť vypukla v Južnom Sudáne občianska vojna, sestry Veroniky sa pýtali, prečo sa rozhodla zostať v tejto krajine. Jej odpoveď znela: „Pretože Ježiš tiež vytrval. Neopustil ľudí a ani miesto, keď nastali problémy. Ako jeho učeníčka ho nasledujem v sile Ducha Svätého. Nemôžem opustiť ľudí v Južnom Sudáne, pretože ich milujem."

ROZHOVOR

NOVÁ STUDŇA ZMENÍ ŽIVOT ŽIEN A DIEVČAT

DARINA MAŇUROVÁ
SNÍMKY: ARCHÍV MCSPA

Španielsky misionár ANGEL VALDIVIA LÓPEZ (41) je členom Komunity misionárov sv. Pavla, apoštola, ktorá má materský dom v kenskej Turkane. Momentálne pôsobí v novej misii Nyangatom na juhu Etiópie. Členovia jeho komunity žijú misionárskym spôsobom života v odľahlých častiach Afriky a svedčia o Ježišovi svojou prítomnosťou v miestnych komunitách. Dobrá novina podporila vyvŕtanie niekoľkých studní pre ľudí v oblasti Nyangatom.

Turkana, kde ste v minulosti pôsobili, patrí medzi najsuchšie miesta na zemi. Zmenili sa tam v posledných rokoch podmienky v dôsledku klimatických zmien?
Vidíme zmeny, najmä keď sa rozprávame so staršími ľuďmi. Povedia vám, že predtým častejšie pršalo a bolo viac pastviny pre zvieratá. Žila tam divoká zver, ako sú slony a žirafy. Mnohé miesta sú po nich pomenované, ako aj naša misia v Nariokotome. Tento turkanský názov znamená čierny slon. Je nemysliteľné, aby dnes žili v tomto vyprahnutom prostredí s málom pastviny. V oblasti Nyangatom je situácia podobná. Akokoľvek je horúco, počas roka spadne viac zrážok, takže zvieratá sa majú kde pásť. Neustále sa však musia presúvať, aby našli nové pastviny pre kravy.

Podpora Dobrej noviny smeruje k členom juhoetiópskeho kmeňa Nyangatom. Čo je pre tento kmeň typické, ako žijú jeho obyvatelia?
Kmeň Nyangatom patrí k etnickej skupine ateker, ktorá žije v niekoľkých afrických krajinách (kmeň Turkana, Teso v Keni, Karamojong a Jie v Ugande, Dodoth a Toposa v Južnom Sudáne a Nyangatom v Etiópii, pričom obýva aj niektoré časti Južného Sudánu). Všetky tieto skupiny majú jeden pôvod, viaceré kultúrne povahové rysy a spoločný jazyk, ktorý sa síce líši slovíčkami, prízvukom a idiomatickými výrazmi, ale rozumejú si. Sú to agro-pastorálni ľudia. V daždivých mesiacoch apríl, máj, október a november sa venujú poľnohospodárstvu. Inak chovajú dobytok, kozy, ovce a somárov. Pestujú predovšetkým kukuricu, fazuľu, cirok a zbierajú plané ovocie, ktoré si pridávajú do jedla. Zo zvierat využívajú mlieko, krv a mäso, ako aj ich kožu.

Obyvatelia kmeňa Nyangatom čelia mnohým problémom, zvlášť s vodou. Väčšina z nich žije v okolí sezónnej rieky Nakua. Každý deň musia prejsť minimálne päť kilometrov, aby získali vodu z rieky. Z ručne vyhĺbených studní získavajú vodu pre zvieratá a z plytkých čerpacích studní pitnú vodu pre seba. Mnohé tieto studne však nefungujú alebo počas roka vyschnú, a tak pijú vodu zo studní pre zvieratá. Ďalším veľkým problémom je neistota a neutíchajúce konflikty so susednými kmeňmi. Do konfliktov sa dostávajú pre zvieratá a vodné zdroje, akým je rieka Nakua, ktorú využívajú aj Turkanci. Ak ide niekto v čase konfliktu po vodu k rieke, môžu ho prepadnúť alebo zastreliť.

Do akej miery zmení vyvŕtanie studne ich život?
Podpora z Dobrej noviny znamená, že nebudú nútení chodiť ďaleko a riskovať svoj život, ak sa nám podarí nájsť a vyvŕtať vodu blízko ich dedín. Vyvŕtane jednej studne pre dvetisíc ľudí a ich zvieratá síce nevyrieši ich problém úplne, ale je veľkým krokom k vyriešeniu vodnej krízy a zníži tlak na život ľudí, najmä ženy. Budú mať viac času na deti a iné aktivity, aby zlepšili svoje živobytie. Pre dievčatá to bude znamenať viac času, aby šli napríklad do školy. Prinesie to osoh aj malým deťom, ľuďom s postihnutím a starým ľuďom, ktorí sú často ponechaní v dedine, pretože nedokážu prejsť dlhé vzdialenosti k rieke. Takto budú mať prístup ku kvalitnej pitnej vode a zlepší sa aj ich hygiena.

Čo zvyknú jedávať členovia kmeňa Nyangatom?
V osadách popri rieke Nakua je hlavným jedlom *atap*, podobajúce sa *ugali* v Keni alebo talianskej polente. Vyzerá ako koláč z kukuričnej múky. Obyvatelia Nyangatom ho zvyčajne zmiešajú s mliekom a zeleninou a niekedy so sušeným mäsom. Základným nápojom je *epun*, teda bylinkový čaj pripravený z kávových pliev, do ktorého pridajú mlieko. Ak žijú v dočasných osadách alebo dobytčom tábore, hlavným jedlom je mlieko a krv, ktoré kombinujú s obilninami ako cirok a kukurica.

Čo by ste odkázali darcom Dobrej noviny?
V prvom rade ďakujeme za vašu štedrú podporu v mene všetkých obyvateľov Nyangatom, ktorí budú mať prístup k studniam. Znamená to pre nich veľa a bude to i veľká zmena v ich živote. Modlia sa za vás a ďakujú Bohu za skutočne štedrú podporu. Tiež vás pozývame navštíviť našu oblasť. Mladých ľudí a deti, ktorí zohrávajú v Dobrej novine najdôležitejšiu úlohu, povzbudzujeme, aby neprestávali byť štedrými a angažovanými kresťanmi, pretože ich svedectvo a pomoc sú veľmi dôležité. Tiež nezabúdajte, že potrebujeme mladých ľudí, ktorí sa stanú misionármi a možno raz budú pokračovať v našej práci šírenia evanjelia v požehnanej africkej zemi. *

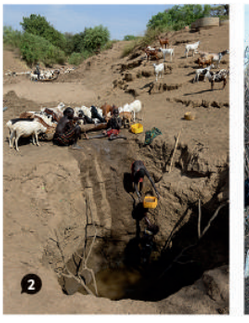

1 OTEC ANGEL (VPRAVO) SO SPOLUBRATOM.
2 ZVIERATÁ SA NAPÁJAJÚ VODOU Z RUČNE VYHĽBENEJ STUDNE V KORYTE RIEKY.
3 UŽ MALÉ DETI SA UČIA STAROSTLIVOSTI O ZVIERATÁ.
4 VYBUDOVANIE STUDNÍ V DEDINÁCH PRINESIE ĽUĎOM NIELEN DOSTATOK VODY, ALE AJ POKOJ.

2016

DOBRÉ NOVINY DOBREJ NOVINY
VYDÁVA RAZ ROČNE ERKO – HNUTIE KRESŤANSKÝCH SPOLOČENSTIEV DETÍ, MILETIČOVA 7, 821 08 BRATISLAVA 2. TEL. 02/20445254, MOBIL 0908/183410, E-MAIL DN@ERKO.SK, WWW.ERKO.SK, WWW.DOBRANOVINA.SK.
ZOSTAVILI MARIÁN ČAUČÍK, JOZEF MAGDA, DARINA MAŇUROVÁ, DANICA OLEXOVÁ, ANNA PAĽOVOVÁ. ZODPOVEDNÁ REDAKTORKA MARTINA GROCHÁLOVÁ. GRAFICKÁ KONCEPCIA A SADZBA PERGAMEN. TLAČ SLOVENSKÁ GRAFIA, A. S., BRATISLAVA. ZADANÉ DO TLAČE OKTÓBER 2016. BANKOVÉ SPOJENIE: TATRA BANKA. IBAN: SK77 1100 0000 0029 4045 7894, BIC (SWIFT) TATRSKBX. NEPREDAJNÉ. OBČIANSKE ZDRUŽENIE ERKO – HKSD PODPÍSALO KÓDEX POUŽÍVANIA OBRAZOVÉHO MATERIÁLU A PODÁVANIA SPRÁV WWW.DOBRANOVINA.SK. SVOJE KOMENTÁRE A VÝHRADY MÔŽETE ZASLAŤ NA KODEX@ERKO.SK.

OSOBNOSŤ

KARDINÁL KOREC STÁL PRI ERKU I DOBREJ NOVINE

MARIÁN ČAUČÍK
SNÍMKY: ARCHÍV DOBREJ NOVINY

Minulý rok nás 24. októbra navždy opustil kardinál Ján Chryzostom Korec, ktorý stál blízko pri eRku i Dobrej novine a až do konca svojho života pozorne sledoval našu činnosť. Navštevovali sme ho na Nitrianskom hrade v rámci spoločných stretnutí Rady pre laické apoštolské hnutia, ktorej predsedal, alebo na súkromných návštevách. Pri príležitosti 15. ročníka Dobrej noviny nám otec kardinál sprostredkoval takéto posolstvo: „Dobrá novina je také podujatie, za ktoré neviem dosť ďakovať Pánu Bohu. Učíte deti obetavosti. Modlím sa, aby Pán Boh požehnával vašu prácu, aby požehnával vás, ktorí sa jej už roky venujete, aby ste mali stále ducha obetavosti venovať sa deťom, aby ste mali stále nové a nové nápady, lebo takéto hnutie sa musí stále rozvíjať.“

Ako nitriansky diecézny biskup Ján Chryzostom Korec podporoval Dobrú novinu od svojho začiatku. Stretával sa rád s koledníkmi pri ich vyslaní na Tretiu adventnú nedeľu v nitrianskej katedrále. Keď bol na odpočinku, stalo sa tradíciou, že po vysielacej svätej omši mu vždy zástupcovia detí z diecézy prišli zakoledovať domov.

Naše posledné stretnutie sa uskutočnilo pri vyslaní koledníkov jubilejného 20. ročníka Dobrej noviny. Vtedy sme navštívili otca kardinála spolu so vzácnym hosťom biskupom Dominicom Kimengichom (na snímke dole) z diecézy Lodwar v Keni. Bolo to veľmi silné stretnutie. Rozprávali sa na ňom biskup diecézy, ktorá má vyše 1 100 rokov, a biskup diecézy, ktorá iba nedávno oslávila 50 rokov od príchodu prvých misionárov. Otcovi kardinálovi vtedy naposledy koledovali jeho rodáci, mladí z farnosti Bošany.

* * *

JÁN CHRYZOSTOM KOREC

Narodil sa 22. januára 1924 v Bošanoch. Ako pätnásťročný vstúpil v Ružomberku do rehole jezuitov. Po likvidácii reholí a kláštorov v roku 1950 bol spolu s rehoľnými spolubratmi internovaný a donútený odísť do civilného života. V tom istom roku bol tajne vysvätený za kňaza a po uväznení a internovaní takmer všetkých oficiálnych biskupov ho ako 27-ročného biskup Pavol Hnilica 24. augusta 1951 tajne vysvätil za biskupa.

Dňa 11. marca 1960 bol zaistený a 21. mája odsúdený za vlastizradu. Z väzenia sa vrátil v roku 1968 s podlomeným zdravím. Napriek tomu sa zapojil do obnovy náboženského života a keďže nedostal súhlas zo strany štátu na pastoráciu, pokračoval v práci ako robotník. Kontakt s mladými ľuďmi, apoštolát v rôznej forme, ale i bohatá literárna činnosť mu vyplnili každú voľnú chvíľu.

Bol hlavným povzbudzovateľom laického apoštolského hnutia rodín, mládeže i detí, z ktorého neskôr vzniklo aj eRko. Bolo to v sedemdesiatych a osemdesiatych rokoch 20. storočia, keď bola práca s mládežou na kresťanskom základe považovaná za činnosť nepriateľskú pre štát. Napriek tomu vznikali v Bratislave a neskôr na mnohých miestach Slovenska stretká kresťanských spoločenstiev rodín, detí a mládeže, aby sa navzájom upevňovali vo viere. Spoločenstvá viedli animátori, ktorí boli na svoju prácu pripravovaní tajne. Sieť animátorov detských spoločenstiev viedol od roku 1973 Evžen Valovič. Ján Chryzostom Korec mal pri koordinácii laického apoštolátu kľúčovú úlohu. Napriek tomu, že ho sledovala štátna bezpečnosť, dokázal povzbudzovať, radiť a viesť v duchovnom živote mnohých zapálených mladých ľudí osobne aj cez listy a knihy, ktoré písal.

Po Nežnej revolúcii ho v roku 1990 pápež Ján Pavol II. vymenoval za nitrianskeho diecézneho biskupa a o rok neskôr za kardinála. V roku 2005 odišiel na odpočinok. Zomrel 24. októbra 2015 v Nitre.

1 KARDINÁL JÁN CHRYZOSTOM KOREC SA OPAKOVANE STRETÁVAL S KOLEDNÍKMI NITRIANSKEJ DIECÉZY PRI SVÄTEJ OMŠI NA TRETIU ADVENTNÚ NEDEĽU.
2 POSLEDNÁ NÁVŠTEVA U OTCA KARDINÁLA V ROKU 2014

Z myšlienok a povzbudení kardinála Jána Chryzostoma Korca, ktoré venoval eRku:

„Buďte svedkami. Ak pociťujete, že rozprávať o hodnotách je dnes čoraz ťažšie, žite a správajte sa tak, aby hodnoty boli na nás vidieť.“

„Ja vám fandím. A nielen to. To by bolo málo. Modlím sa za vás. Do modlitieb pred svätou omšou každý deň vkladám aj svojich najbližších a medzi nich zaraďujem aj vás.“

„Nebojte sa. Dobre robíte, čo robíte, len čerpajte z evanjelia.“

KOLEDNÍCI

Čím žila Dobrá novina v 21. ročníku

PRIPRAVILA ANNA PAĽOVOVÁ
SNÍMKY: ARCHÍV DOBREJ NOVINY

▾ Na Rozvojovom dni, ktorý sa konal 14. októbra 2015 v Bratislave, nechýbal ani stánok Dobrej noviny. Jeho návštevníci sa mohli dozvedieť o projektovej práci Dobrej noviny a o aktuálnej téme ročníka, ktorou bola voda. Pri stánku Dobrej noviny sa pristavil aj minister zahraničných vecí Miroslav Lajčák, na fotografii je s riaditeľom Dobrej noviny Mariánom Čaučíkom.

▾ Tretia adventná nedeľa znovu patrila koledníkom, ktorí sa zúčastnili na svätých omšiach s biskupmi na 12 miestach Slovenska. Biskupi požehnali koledníkov a povzbudili ich do ohlasovania Dobrej noviny. Na fotografii odovzdáva malá koledníčka zo Sebechlieb kyticu biskupovi Mariánovi Chovancovi v Banskej Bystrici.

▾ Prezident Andrej Kiska prijal 14. januára 2016 zástupcov koledníkov z Malcova, Zákopčia a Kútov. Stretnutie bolo veľmi srdečné, kolednícke skupinky na chvíľu naplnili prezidentský palác krásnymi koledami v rôznych nárečiach.

▾ Počas Misijných pútí detí, ktoré sa konali 14. mája 2016, pršalo, no ani to malých pútnikov neodradilo, a na Levočskú horu ich prišlo 1 200.

▴ V Rajeckej Lesnej sa pre dážď presunul program do kostola. Spolu sa tam zišlo 1 400 pútnikov, medzi ktorými boli aj rodiny irackých kresťanov žijúcich v Nitre. Na fotografii je žilinský biskup Tomáš Galis, ktorý sa zúčastnil na programe pre deti po svätej omši.

▾ **Stretnutie zástupcov siete európskych koledníckych akcií v Bolzane, Taliansko**
V septembri 2015 sa riaditeľ Dobrej noviny Marián Čaučík a projektový manažér Jozef Magda zúčastnili na stretnutí zástupcov koledníckych akcií z Nemecka, Rakúska, Južného Tirolska a Maďarska na severe Talianska v mestečku Bolzano. Účastníci stretnutia spoločne zhodnotili uplynulý ročník a živo diskutovali o témach, ktorým sa ich organizácie momentálne venujú. Zaujímali sa predovšetkým o to, či bol aj v iných krajinách zaznamenaný pokles počtu koledníkov, v čom je špecifické koledovanie v meste a na dedine či ako prejaviť aktívnym koledníkom a animátorom svoje uznanie a vďačnosť za ich obetavosť a nasadenie počas koledovania.

FOTOREPORTÁŽ

Harmee je dobrá mama detí s postihnutím

DANICA OLEXOVÁ
SNÍMKY: AUTORKA

Harmee znamená v jazyku oromo matka. Projektový partner Dobrej noviny *Harmee Education for Development Association* (Združenie Harmee – vzdelávanie pre rozvoj, skratka HEfDA) je veru dobrou mamou, ktorá učí svoje deti v okrese Munesa v Etiópii zodpovednosti a samostatnosti. Dobrá novina spolupracuje so združením HEfDA na zlepšení dostupnosti vzdelania pre deti s postihnutím a zmene ekonomickej situácie ich rodín.

1 HLAVNÁ CESTA V OKRESNOM MESTE KARSA, KDE SÍDLI PROJEKTOVÝ PARTNER DOBREJ NOVINY. NAJBEŽNEJŠÍM DOPRAVNÝM PROSTRIEDKOM SÚ V ŇOM KONSKÉ POVOZY. MESTO LEŽÍ VO VÝŠKE 2 780 METROV NAD MOROM A MÁ PRIBLIŽNE 10-TISÍC OBYVATEĽOV.

2 VÄČŠINA A SI Z 200-TISÍC OBYVATEĽOV V OKRESE MUNESA ŽIJE NA VIDIEKU. ŽIVÍ ICH NAJMÄ POĽNOHOSPODÁRSTVO PREVLASTNÚ SPOTREBU. NAJROZŠÍRENEJŠOU PLODINOU JE PŠENICA.

▲ DANIEL KEFTASSA (57) ZALOŽIL ZDRUŽENIE HEŕDA V OKRESE MUNESA V ETIÓPII PRED DESIATIMI ROKMI.

Pomáhame ľuďom, aby si pomohli sami

Teším sa zo spolupráce, ktorá prebieha cez kampaň Dobrá novina. Je veľmi dôležitá. Zasahuje do života najchudobnejších ľudí, zvlášť detí. Jediná šanca, ktorú tieto deti majú, je vzdelanie. To, čo spolu s eRkom robíme, je vzácne. Môže to vyzerať ako malý projekt, no jeho účinok je väčší ako výsledky mnohých iných aktivít s veľkým rozpočtom. Podporiť dieťa, aby získalo vzdelanie, väčšiu samostatnosť, zodpovednosť, a tak i budúcnosť, je veľká vec. Projekt nedáva šancu len deťom s postihnutím, ale mení celú miestnu komunitu. Odstraňovanie predsudkov o postihnutí poukazovanie na hodnotu týchto ľudí im pomáha získať viac porozumenia a vedomostí o príčinách postihnutí a o možnostiach, ako im predchádzať – to všetko prispieva k pozitívnej zmene v spoločnosti.

V Harmee kladieme veľký dôraz na prácu s komunitou. Našou úlohou je sprevádzať a podporovať ľudí v ich úsilí zlepšovať si vlastnú situáciu. Problémom často nie je nedostatok zdrojov, ale nedostatok vedomostí a zručností, ako existujúce zdroje rozpoznať a použiť pre spoločné dobro. Komunita potrebuje viac schopností i nových nápadov, ako lepšie využívať to, čo má. Chceme, aby si jej členovia uvedomili vlastnú zodpovednosť.

Našou silnou stránkou je motivovať ľudí na zmenu využitím vlastných zdrojov a umu. Mnohé z našich výsledkov sme dosiahli s minimálnymi finančnými vstupmi. Napriek tomu sme tisíckam ľudí pomohli vymotať sa z bludného kruhu chudoby a hanby.

3 FATUMA MORKEMA (23) KOORDINUJE PROJEKT PODPORY DETÍ S POSTIHNUTÍM. MÁ RADOSŤ, ŽE SA IM UŽ PODARILO UMIESTNIŤ DO ŠKÔL 70 DETÍ – NEVIDIACE, NEPOČUJÚCE, S RÔZNYMI INÝMI FYZICKÝMI ČI MENTÁLNYMI ŤAŽKOSŤAMI. OKREM TOHO PRACUJE S RODIČMI I UČITEĽMI. V ŠKOLÁCH ZABEZPEČUJÚ TRÉNINGY, ALE AJ PRAKTICKÉ ÚPRAVY AKO RAMPY A TOALETY PRE DETI SO ŤAŽENOU MOBILITOU. SILU DO PRÁCE JEJ DÁVA POZITÍVNA ZMENA MIESTNEJ KOMUNITY A ODHODLANIE ĽUDÍ ZLEPŠIŤ VLASTNÝ ŽIVOT I ŽIVOT NÚDZNYCH OKOLO.

4 ŠPECIÁLNA PEDAGOGIČKA ASTER FAYSA (27) UČÍ DETI V ZÁKLADNEJ ŠKOLE EGO. V TRIEDE MÁ DEVÄŤ DETÍ V RÔZNOM VEKU A S RÔZNORODÝMI PROBLÉMAMI. V ETIÓPII, JE VŠAK INTEGRÁCIA DETÍ S POSTIHNUTÍM DO ŠKÔL NOVINKOU. TRÉNOVANÝCH UČITEĽOV JE VEĽMI MÁLO. ASTER TEŠÍ AJ TO, ŽE ASPOŇ NIEKTORÍ ĽUDIA UŽ VERIA, ŽE TIETO DETI SA DOKÁŽU VEĽA NAUČIŤ A ZASLÚŽIA SI ŠANCU.

5 SINTATO ABEBE (12) A SOLOMON KALBESA (16) SÚ ŠTVRTÁCI. SINTATO JE V TAKZVANEJ NORMÁLNEJ TRIEDE, SOLOMON JE ŽIAKOM ŠPECIÁLNEJ TRIEDY. OBAJA SÚ ČLENMI ŠKOLSKÉHO KLUBU, KTORÝ POMÁHA DEŤOM S POSTIHNUTÍM. „SÚ TO DETI AKO MY, NO MNOHÍ TOMU NEVERIA. CHCEM TO ZMENIŤ. SO SOLOMONOM VYRÁBAME RÔZNE MODELY – DOM S ELEKTRICKÝM SVETLOM, MIXÉR ČI PEC. SOLOMON MÁ PROBLÉMY S REČOU, ALE INAK MEDZI NAMI NIE JE VEĽKÝ ROZDIEL," HOVORÍ SINTATO.

6 POČAS ROZHOVORU SO SOLOMONOVOU MAMOU ANGATU CHALA (60) SA ZIŠLO V JEJ PREDNEJ IZBE NIEKOĽKO SUSIED. VŠETKY DOSVEDČOVALI, AKO SA ZMENIL ICH POHĽAD NA SOLOMONA, ODKEDY ZAČAL CHODIŤ DO ŠKOLY. „MÁM DEVÄŤ DETÍ," HOVORÍ ANGATU. „SOLOMON MÁ PORUCHU REČI. ĽUDIA MI VRAVELI, ŽE SA NIČ NENAUČÍ A ŠKODA HO POSIELAŤ DO ŠKOLY. VZDALA SOM TO, ALE PROJEKT MI POMOHOL ZMENIŤ NÁZOR. NIKAM NEPATRIL, DNES VŠETCI VIDIA, ŽE JE ŠIKOVNÝ A MÔŽE BYŤ TIEŽ PROSPEŠNÝ INÝM. KEĎ MÁ VOĽNO, ZARÁBA SI ČISTENÍM TOPÁNOK. DOKONCA PRIVIEDOL DO ŠKOLY INÉHO CHLAPCA, KTORÝ JE ZDRAVÝ, ALE SIROTA. SOLOMON SA S NÍM DELÍ O ŠTIPENDIUM, KTORÉ DOSTÁVA. SOM ŠŤASTNÁ."

7 FAYISO HAJI BULBULO (49) MÁ 11 DETÍ. HOVORÍ, ŽE JEDNO Z NICH JE ŠPECIÁLNE. „DCÉRKA – NEPOČUJE ANI NEHOVORÍ. VZAL SOM JU ZA KAŽDÝM MOŽNÝM LEKÁROM, ALE NIK JEJ NEVEDEL POMÔCŤ. MUSÍM SA PRIZNAŤ, ZVYKLI SME JU SCHOVÁVAŤ, LEBO SUSEDIA JU NEMALI RADI. VRAVELI, ŽE JE TO BOŽIE PREKLIATIE ZA HRIECHY. AJ JA SOM SI TO MYSLEL. DNES VIEM, ŽE MOJA DCÉRA JE POŽEHNANÍM, NIE PREKLIATÍM. MÁM JU VEĽMI RÁD. UŽ CHODÍ DO ŠKOLY. CEZ PROJEKT SOM DOSTAL AJ PÔŽIČKU A NASADIL SOM ZEMIAKY. TO, ČO SI CENÍM, NIE JE LEN FINANČNÁ POMOC, ALE HLAVNE ZMENA ZMÝŠĽANIA."

8 „BASHIR (11) UTRPEL POPÁLENINY PRI POŽIARI, KEĎ MAL LEN DVA MESIACE. PREDALA SOM VŠETKO – VOLA AJ OVCE, ABY SME MALI PENIAZE NA LIEČBU. JEHO NOHU SA VŠAK NEPODARILO ZACHRÁNIŤ," HOVORÍ MAMA SAFIYA (30). BASHIR JU DOPĹŇA TICHÝM ROZVÁŽNYM HLASOM: „AJ S JEDNOU NOHOU A BARLAMI VEĽMI RÁD HRÁM FUTBAL SO SPOLUŽIAKMI V ŠKOLE. NIEKTORÍ Z NICH MAJÚ PROBLÉMY AKO JA. INÍ SÚ ZDRAVÍ. ČASTO SA HRÁM S NEVIDIACIM KAMARÁTOM TESHOMEM."

9 ZAMZAM MAMO (8) S OVEČKAMI, NA KTORÉ SI UŠETRILA Z MESAČNÉHO ŠTIPENDIA. SPOLU S MAMOU MAKADOU (45) DÚFAJÚ, ŽE OVEČKY BUDÚ MAŤ ČOSKORO JAHNIATKA. PLÁNUJÚ ICH PREDAŤ A POSTUPNE SI NAŠETRIŤ NA KRAVU.

DETSKÉ STRÁNKY

Etiópia

PRIPRAVILA A ILUSTROVALA DANICA OLEXOVÁ

Ahoj, volám sa Žamzam. Počula som, že deti na Slovensku koledujú aj pre nás v Etiópii. Teším sa a rada vám niečo o sebe porozprávam.

Veľa doma pomáham. Najradšej varím pre mamu a návštevy kávu. Vy vraj na to máte stroje. Ja robím všetko sama. Umyjem zelené bôby, založím oheň a na panvičke opražím kávové zrná. Zomeliem ich tiež ručne v drevenom mažiari. V hlinenom džbáne ich potom uvarím a už roznášam voňavú kávu.

NA OBRÁZKU –>
vidíš kávový rituál. Vieš, že káva pochádza z Etiópie? Je lacná a ľuďom dáva energiu. Dospelí sa pri nej často stretávajú.

Keď som bola bábätko, obhoreli mi pri požiari nohy. Dlho som nechodila a všeličo ma trápilo. Dobrí ľudia z organizácie Harmee mi však pomohli. Dnes mám protézy. Chodím aj behám.

POMÔŽ KÁVOVÝM ZRNKÁM NÁJSŤ CESTU DO MAŽIARIKA, ABY SOM ICH MOHLA POMLIEŤ.

Etiópiu často trápi sucho. Úroda je potom slabá a ľudia hladujú. V našom meste máme šťastie. Prší tu dosť a pôda je úrodná. Nedostatok jedla býva len dva či tri mesiace v roku. Najbežnejším jedlom je indžera. Vyzerá ako obrovská palacinka. Je trochu kyslá, lebo cesto sa necháva kvasiť tri dni. Jeme veľa zeleniny. Naše mäso by vás asi riadne pálilo v ústach, lebo používame pri varení veľa čili a iného štipľavého korenia.

NA OBRÁZKU
vidíš, ako jedlo servírujeme. Na veľkej indžere sú kôpky iných dobrôt. Každý má v pravej ruke kúsok indžery a naberá si do nej jedlo. Príbor nám netreba.

POSPÁJAJ TANIER S CESTIČKAMI A DOZVIEŠ SA, ČO JEME.

- KAROTI INA DINICHI – mrkva a zemiaky
- DORO WAT – hustá kuracia omáčka
- INDŽERA – placka
- SHIRO – cícerova omáčka
- TIBS – opražené mäso
- YETEK'EK'ELE INIK'ULALI – uvarené vajce

Učím sa rada. Do školy som išla neskoro, a tak som ešte len v prvej triede, hoci mám už osem rokov. Dnes naučím niečo aj vás. Najviac sa vám zíde vedieť pár slov, keby ste ma niekedy prišli navštíviť. Som z kmeňa Oromo, ale vás naučím amharsky. Je to jazyk, ktorý sa popri svojom rodnom jazyku učia všetci v Etiópii. Máme tu až 82 rôznych jazykov.

Ako vidíš, amharčina používa inú abecedu ako slovenčina. Jej písmo sa volá ge'ez a je jednou z najstarších abecied na svete. Skúsiš prepísať aspoň jedno slovo?

Z projektu dostávam mesačne štipendium, vďaka ktorému môžem chodiť do školy. Vždy sa z neho snažím ušetriť. Zbytočne na nič nemíňam. Takto sme si spolu s mamou nasporili na ovečky. Zatiaľ máme dve. Schovali sa mi na tejto dvojstránke. Podarí sa ti ich nájsť?

Naša krajina je veľmi veľká, má vyše sto miliónov obyvateľov. Koľko je vás na Slovensku?

AK ZORADÍŠ PÍSMENKÁ PODĽA VEĽKOSTI OD NAJVÄČŠIEHO PO NAJMENŠIE, DOZVIEŠ SA, ČO ZNAMENÁ NÁZOV NÁŠHO HLAVNÉHO MESTA ADDIS ABEBA.

_____ _____

Aj naša zástava je pekná.

VYFARBI SI JU.
ČÍSLO 1 JE ZELENÁ (SYMBOLIZUJE NAŠU ZEM),
2 JE ŽLTÁ, ZNAMENÁ MIER A NÁDEJ,
3 JE ČERVENÁ A PREDSTAVUJE SILU.

Tu bývam. Moje mesto sa volá Karsa. Mám šťastie, že v meste je aj projekt, v ktorom pomáhajú deťom, ako som ja, chodiť do školy a učiť sa všeličo potrebné do života.

Náš kalendár je približne sedem rokov a tri mesiace za tým, ktorý používate vy. Viem, že vy máte rok 2016. My v Etiópii máme rok 2009.

TAJNIČKA VÁM PREZRADÍ, AKÝ DÔLEŽITÝ DEŇ SME MALI 11. SEPTEMBRA.

1.

2.

3.

4. 25 – 9 = 16

5.

6.

7.

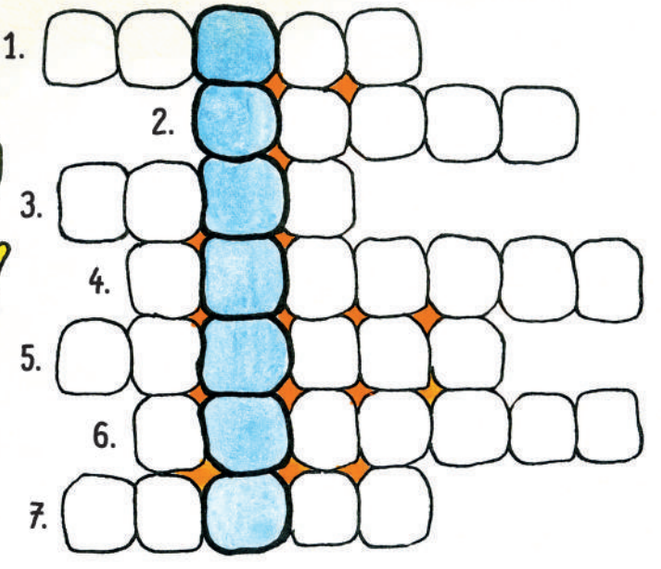

KOLEDOVANIE

Po koledníckych cestičkách

PRIPRAVILA ANNA PAĽOVOVÁ
SNÍMKY: ARCHÍV DOBREJ NOVINY

V 21. ročníku Dobrej noviny navštívili koledníci vyše 72-tisíc domácností, aby ich členom ohlásili radostnú zvesť o narodení Krista. Prinášame vám niekoľko pozdravov, zážitkov a fotografií malých poslov veľkej nádeje.

1 KOLEDNÍCI ZO SENOHRADU 2 TRAJA KRÁLI Z BÍŇOVIEC
3 KOLEDNÍCI Z BYTČICE 4 KOLEDNÍCI ZO OKOLIČNÉHO
5 KOLEDNÍCI Z CHYNORIAN

MALÉ VOZOKANY, Nitrianska diecéza

Po skončení koledovania sme sa cítili všetci vynikajúco. Bola v nás taká zvláštna radosť. Potom sme prišli na to, že inak to ani nemôže byť, veď sme hlásali dobrú zvesť o narodení Spasiteľa.

KYSUCKÝ LIESKOVEC, Žilinská diecéza

Na svete je veľa ľudí a najmä detí, ktoré potrebujú pomoc. Je pekné, keď si to uvedomujeme aj my a hlavne deti, ktoré s veľkou radosťou koledujú a pomáhajú tak núdznym, aj keď ich osobne nepoznáme.

SNINA, Košická arcidiecéza

Tohtoročné koledovanie u nás v Snine bolo opäť iné. Koledovali sme v nárečí a iné bolo asi aj v tom, že bolo suché – bez snehu, bez blata a bez mokrých ponožiek. Už aj ľudia v rodinách sa nás pýtali, či neporozmýšľame o zmene kostýmov, keďže sa tak otepľuje.

PODOLÍNEC, Spišská diecéza

Máme veľkú radosť z vyzbieranej sumy, vážime si každú jednu rodinu, ktorá nás privítala vo svojom príbytku s otvoreným srdcom kresťana. Okrem rodín sme koledovali aj v podolínskych školách a našim milým dôchodcom v kultúrnom dome. Dobrá novina ponúka otvorenosť, ochotu pomáhať, obetavosť detí a možnosť budovať vo farskom spoločenstve vedomie väčšej solidarity a lásky.

DOBRÁ NOVINA OŽIVUJE TRADÍCIU V GRÉCKOKATOLÍCKEJ FARNOSTI BANSKÉ

ANNA PAĽOVOVÁ
SNÍMKY: ARCHÍV BEÁTY BARANOVEJ A ŠTEFANA LITVINA

Do koledovania Dobrej noviny sa každoročne zapájajú aj gréckokatolícke farnosti. V minulom ročníku koledovalo 1200 koledníkov z Košickej eparchie a Prešovskej archieparchie. Vo farnosti Banské v Prešovskej archieparchii sa koleduje už 15 rokov.

„Tradícia koledovania v našej farnosti siaha až do minulosti, kedy počas vianočných sviatkov prichádzali do rodín koledníci, takzvaní gubaši. Boli to mládenci aj muži a vinšovali ľuďom požehnané sviatky. Asi pred 15 rokmi začali v tejto tradícii pokračovať deti a mladí tým, že sa zapojili do koledníckej akcie Dobrá novina. Takto sa zachovala tradícia koledovania, a zároveň sa otvoril priestor na pomoc núdznym v afrických krajinách," hovorí Beáta Baranová, zodpovedná osoba za koledovanie vo farnosti Banské.

S prípravou koledovania začínajú už počas prípravného obdobia a pôstu pred Narodením Pána, ktoré sa nazýva Filipovka, keď deti na prvé stretko pozve duchovný otec Marek Saraka. Animátori prostredníctvom stretiek priblížia deťom krajinu, pre ktorú sa koleduje. „Cez hravé aktivity, kvízy či obrázkové prílohy a rôzne africké predmety majú deti a mládež možnosť bližšie sa zoznámiť s krajinou, v ktorej prostredníctvom Dobrej noviny uskutočňujeme našu misiu pomáhať."

Tento rok predstavia všetkým koledníkom Etiópiu, krajinu, ktorá je napriek svojej chudobe bohatá na tradície. Práve gréckokatolíckym veriacim môže byť blízka, pretože Etiópska katolícka cirkev slávi liturgiu v podobnom obrade ako gréckokatolíci.

„Dobrá novina sa mi páči, lebo koledovaním pomáhame chudobným deťom. Stále sa za nich modlím. Vždy sa teším na požehnanie arcibiskupa v prešovskej katedrále na svätej liturgii spojenej s vyslaním koledníkov," hovorí skúsená koledníčka Dominika Janoková.

„Udržala sa u nás tradícia koledovať na Štedrý večer. Vtedy sa ohlasovať dobrú zvesť vyberú starší koledníci. Majú určené rodiny, ktoré navštívia. Časovo je to rozvrhnuté tak, aby sme stihli prísť na polnočné obrady. Preto je koledníckе pásmo trošku kratšie, no dôležité posolstvo je rodine odovzdané. Posledné tri roky zapájame do koledovania aj mladšie deti, s ktorými do rodín chodievame na Prvý sviatok vianočný," pokračuje Beáta Baranová

V Banskom každoročne koleduje viac ako 50 koledníkov, medzi ktorými sú aj mladšie deti, ale i starší chlapci a dievčatá oblečení v kroji. „Sme pomerne veľká gréckokatolícka farnosť a snažíme sa navštíviť takmer každú rodinu. Môžeme povedať, že Dobrá novina počas vianočných sviatkov spája našu farnosť. Máme nádej, že to takto zostane aj najbližšie roky, a že Pán bude toto dielo požehnávať vo všetkých farnostiach na Slovensku, ktoré otvoria srdcia tejto vzácnej akcii," dodáva Beáta Baranová.

Koledovanie v Banskom prebieha aj vďaka podpore správcu farnosti otca Mareka Saraku, ktorý vidí ovocie úsilia koledníkov nielen vo svete, ale aj v obci, kde pôsobí: „Som rád, že Dobrou novinou vo farnosti oživíme tradíciu koledovania, a za to najpodstatnejšie považujem, že deti v rodinách ohlasujú narodenie Ježiša Krista, nevynímajúc aspekt pomoci blížnym," uzatvára kňaz z Banského. *

VINČUJEM, VINČUJEM NA TOTU SVATU VILIJOČKU,
ŽEBY SCE MALI V KOMORE ŽEĽA, U CHYŽI VEŠEĽA,
ŽE BY SCE CHODZILI POMEDZI STOŽOČKY,
JAK JASNI MEŠAČOK POMEDZI HVIZDOČKY.

1 TRADIČNÍ TRAJA KRÁLI S GUBAŠMI NA SNÍMKE Z ROKU 2013.
2 KOLEDNÍCI DOBREJ NOVINY OBNOVUJÚ STARÚ TRADÍCIU V BANSKOM, 2015.
3 STARŠÍ KOLEDNÍCI KOLEDUJÚ V TRADIČNÝCH KROJOCH, 2015.

PROJEKTY

Aké projekty podporila Dobrá novina v 21. ročníku

PRIPRAVIL JOZEF MAGDA
SNÍMKY: ARCHÍV DOBREJ NOVINY

▲ K STUDNIAM PRICHÁDZAJÚ CELÉ RODINY AJ SO SVOJIMI STÁDAMI. KEŇA, 2015

V 21. ročníku sa pozornosť Dobrej noviny upriamila na vodu. Nemať prístup k pitnej vode znamená odopierať právo na život zakorenené v ľudskej dôstojnosti.

Turkanský vodný projekt

Turkanský vodný projekt zohráva kľúčovú úlohu medzi rozvojovými programami katolíckej diecézy Lodwar v Keni. Zmierňuje akútny nedostatok vody v oblasti Turkana, patriacej k najsuchším miestam na zemi, kde žijú ľudia. Práve od studní sú ľudia závislí. Keď je sucho, nemajú iný zdroj vody, musia sa spoliehať na pumpu. Keď sa pokazí, musia prejsť veľa kilometrov za vodou. Tí, ktorí sú bližšie k riekam, môžu nájsť vodu tam, no tí, ktorí žijú ďalej, musia nájsť iné čerpadlo. Niektorí takto chodia za vodou aj vyše desať kilometrov.

Tím vodného projektu inštaluje, udržiava a opravuje ručné čerpadlá, ako aj vodné, solárne a čerpadlové systémy poháňané generátorom. „V súčasnosti sa náš tím stará o údržbu asi 400 studní a pribúdajú k nim ďalšie. Na mnohých miestach treba robiť veľmi hlboké vrty aj do hĺbky vyše sto metrov, pričom viac ako polovica vrtov nie je úspešná," vysvetľuje riaditeľ vodného projektu Joseph Ng´ang´a. Aj Turkanu silno ovplyvnili klimatické zmeny. Oproti minulosti sa obdobia dažďov skracujú a obdobia sucha predlžujú.

Výška podpory: 76 950 eur

Operácie detí s hydrocefalom v Mbale

Dobrá novina spolupracuje s Detskou nemocnicou CURE nepretržite od roku 2006, kedy začala podporovať operácie detí s hydrocefalom. V rokoch 2016 až 2019 finančne podporí operácie pre tristo detí.

Detská nemocnica CURE v Ugande sa ako jediná nemocnica v subsaharskej Afrike od roku 2000 špecializuje na neurochirurgické operácie detí trpiacimi na hydrocefalus (vodnatieľku mozgu), poruchy nervového systému, rázštep chrbtice a nádory na mozgu.

V nemocnici operujú endoskopickou ventrikulostomiou. Použitím endoskopu chirurg obnoví prirodzené odvodňovanie mozgu. Oproti zavedeniu tradičnej odvodňovacej hadičky ide o lacnejšie, efektívnejšie a dlhodobé riešenie tohto problému.

Hydrocefalus predstavuje obrovský problém medzi deťmi v rozvojových krajinách. V samotnej Ugande zaznamenávajú vyše 2 500 nových prípadov hydrocefalu každý rok. Len v samotnej nemocnici v Mbale zoperujú ročne vyše tisíc detí. Lekári majú preto plné ruky práce nielen na operačnej sále, ale aj pred bránami nemocnice, kde musia každodenne zápasiť s poverami a následkami neodbornej až nebezpečnej liečby ľudových liečiteľov.

Výška podpory: 30 500 eur

Nemocnica sv. Františka z Assisi v Marial Lou

Nemocnicu v Južnom Sudáne podporuje Dobrá novina od roku 2008, odkedy prechádza postupnou rekonštrukciou. Počas uplynulých troch rokov podporila výstavbu pôrodníckeho a chirurgického oddelenia. Nemocnica je vďaka solárnym panelom neustále zásobovaná elektrickou energiou.

Solárne navádzače sa počas slnečného dňa natáčajú za svetlom tak, aby naplno zužitkovali jeho energiu, ktorou zásobujú okolité budovy (jedáleň a administratívnu budovu).

Na pôrodnej sále prišlo od jej otvorenia v júli 2015 na svet 182 detí. V uplynulom roku navštívilo nemocnicu 16-tisíc pacientov, z ktorých vyše tritisíc bolo hospitalizovaných. V roku 2016 bola dokončená nová operačná sála, ktorá je jednou z najmodernejších svojho druhu v celom Južnom Sudáne. Pod jej strechou je umiestnená klimatizácia a odsávanie vzduchu poháňané výlučne slnečnou energiou, ktorá poskytuje chirurgovi najlepšie možné podmienky v tejto nehostinnej krajine.

V areáli nemocnice sa nachádzajú dve studne, ktoré naplnia vodnú nádrž s kapacitou 35 hektolitrov. Pacienti tak nenachádzajú v nemocnici len lekársku starostlivosť, ale aj pitnú vodu, ktorej je v oblasti akútny nedostatok.

Výška podpory: 8 570 eur

▼ OPERÁCIA HYDROCEFALU V NEMOCNICI CURE V MBALE, UGANDA, 2016

▲ NOVÁ OPERAČNÁ SÁLA V MARIALOU KRÁTKO PRED DOKONČENÍM. RUMBEK, 2016

▲ PRÍPRAVA NA UMIESTNENIE SOLÁRNYCH PANELOV NA STRECHU. RUMBEK, JUŽNÝ SUDÁN, 2016

Tréningové centrum sv. Petra Clavera v Rumbeku

V Južnom Sudáne chýbajú ľudia, ktorí sú manuálne zruční v oboroch ako elektrina, solárne panely, voda či odpadové hospodárstvo. Aj to je dôvod, prečo Rumbecká diecéza zriadila tréningové centrum, kde prebiehajú učňovské kurzy zamerané práve na tieto oblasti. Od roku 2010 ich ukončilo vyše sto študentov, ktorí sa úspešne zamestnali či pracujú samostatne. Zúčastňujú sa na nich aj zamestnanci ministerstiev, najmä z ministerstva pre bývanie a infraštruktúru, ako aj z ministerstva vody. Teoretické i praktické vyučovanie vedú traja učitelia z Ugandy a Kene.
Výška podpory: 20 000 eur

ĎALŠIE PROJEKTY DOBREJ NOVINY PODPORENÉ V 21. ROČNÍKU

ETIÓPIA

- Vzdelávanie dievčat a detí s postihnutím v oblasti Munesa – 19 505 eur
- Zlepšenie zdravotnej starostlivosti o matky a deti v oblasti Irob – 25 000 eur
- Zabezpečenie prístupu k pitnej vode v oblasti Nyangatom na juhozápade Etiópie – 70 000 eur

KEŇA

- Podpora centra komplexnej starostlivosti pre deti s postihnutím v slume Kibera – 9 200 eur*
- Podpora Centra Jána Pavla II. pre deti s telesným postihnutím v Lokichare – 23 232 eur*
- Diecézny program vzdelávania dospelých v Turkane – 25 000 eur
- Školenia o starostlivosti o deti s postihnutím a ich vzdelávanie v Nairobi a okolí – 25 920 eur
- Rehabilitačné a reintegračné centrum Mwangaza pre deti a mladých ulice – 65 000 eur
- Udržateľný rozvoj slumu Mukuru cez vzdelávanie dospelých – 17 000 eur
- Rehabilitácia a vzdelávanie detí s postihnutím v centre Songa Mbele na Masomo – 25 000 eur
- Základná škola sv. Františka pre deti s postihnutím sluchu v Chisare – 19 367 eur*

*Časť z celkovej podpory bola vyúčtovaná už v 20. ročníku.

JUŽNÝ SUDÁN

- Podpora chirurgickej Nemocnice Panny Márie Nepoškvrnenej v Mapuordite – 22 000 eur

RWANDA

- Vybavenie pôrodnice v zdravotníckom centre v Gikondo – 15 000 eur

UGANDA

- Výstavba detskej kliniky Jána Pavla II. špecializovanej na HIV a aids v Buikwe -Lubanyi – 34 000 eur
- Podpora centra pre deti s postihnutím v Nkokonjeru – 21 500 eur
- Podpora vzdelávania detí v Kyabakadde a Nakanyonyi – 39 600 eur
- Budovanie kapacít a grantová schéma v arcidiecéze Tororo – 20 000 eur

SVET

- Pápežské misijné diela – 33 000 eur

▼ PO SKONČENÍ LIEČENIA ZO ZÁVISLOSTI OD DROG V CENTRE MWANGAZA ZAČALI KENNEDY SIMIYU (19) A KEVIN WAFULA (24) PRACOVAŤ V ZVÁRAČSKEJ DIELNI SO SVOJÍM MAJSTROM JOSEPHOM EKESOM. KEŇA, 2016

DOBRÁ NOVINA V ČÍSLACH

PRIPRAVILI MARIÁN ČAUČÍK, TERÉZIA ŽITŇANSKÁ
SNÍMKA: GEORGES KIMONGE

Použitie prostriedkov vykoledovaných v 20. ročníku Dobrej noviny

Dobrá novina je verejná zbierka povolená Ministerstvom vnútra SR na verejnoprospešný účel rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci. Z verejnej zbierky Dobrá novina – 20. ročník bolo podporených 18 rozvojových projektov v Keni, sedem v Južnom Sudáne, dva v Ugande, dva v Etiópii a jeden v Rwande. Spolu s príspevkom na projekty Pápežských misijných diel vo výške 33 000 eur boli podporené projekty v subsaharskej Afrike vo výške 841 014,33 eur.

Náklady zbierky a programu Dobrá novina boli použité na nasledujúce oblasti:

- príprava ďalšieho ročníka koledníckej akcie, materiálno-technické a organizačné zabezpečenie zbierky, vzdelávacie podujatia a materiály;
- náklady spojené so správou a prevádzkové náklady;
- spolupráca s partnermi v subsaharskej Afrike a na medzinárodnej úrovni: projektová práca, náklady spojené so zisťovaním spôsobu použitia čistého výnosu zbierky.

Viete, že vďaka Dobrej novine v roku 2015 sa:

- v Katolíckej diecéze Lodwar na severozápade Kene vzdelali učitelia programu vzdelávania dospelých až 1 974 ľudí, z toho 1 349 žien a 625 mužov?
- v rehabilitačnom centre Mwangaza neďaleko kenského Nairobi úspešne liečila zo závislosti od drog v poradí už pätnásta skupina 30-tich chlapcov ulice?
- viac ako 215 matiek a tehotných žien pravidelne zúčastňovalo na zdravotných prehliadkach na klinike v odľahlom regióne Tigray na severe Etiópie, pričom na klinike ošetrili 936 detí a 393 detí zaočkovali včas, aby sa predišlo ohrozeniu ich života?
- partnerskej organizácii SEP z Nairobi podarilo do starostlivosti o postihnuté dieťa v rodine zapojiť vo väčšej miere otcov a na prvom stretnutí sa zúčastnilo 38 odhodlaných živiteľov rodiny?
- v Nemocnici sv. Františka z Assissi v Marial Lou sa uskutočnilo 269 chirurgických zákrokov a 2 443 tehotných žien bolo zapojených do programu prenatálnej starostlivosti?

TEST SOLÁRNEJ PUMPY PRED INŠTALÁCIOU DO STUDNE - PRAX ŠTUDENTOV VZDELÁVACIEHO CENTRA SV. PETRA CLAVERA V RUMBEKU, JUŽNÝ SUDÁN, 2016

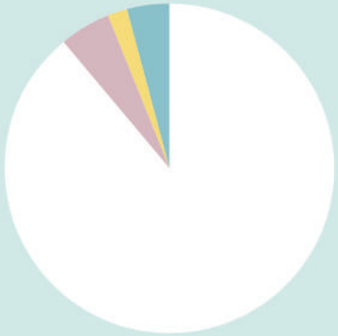

Zbierka Dobrá novina 20. ročník

- *88,61 % Náklady na projekty v Afrike (841 014,33 Eur)*
- *5,22 % Príprava a realizácia koledníckej akcie (49 512,18 Eur)*
- *2,42 % Prevádzkové náklady (22 969,66 Eur)*
- *3,76 % Sprevádzanie projektov a spolupráca (35 672,13 Eur)*

PREHĽAD VÝSLEDKOV 21. ROČNÍKA KOLEDNÍCKEJ AKCIE DOBRÁ NOVINA 2015/2016

diecéza	obce	farnosti	filiálky	rodiny	deti	SO	skupinky	vykol. suma
Banskobystrická diecéza	115	71	44	3 761	1 572	385	171	**69 902,83**
Bratislavská arcidiecéza	89	65	24	4 353	1 623	332	182	**75 220,13**
Košická arcidiecéza	227	106	121	18 774	4 257	898	574	**157 104,86**
Košická eparchia	14	11	3	531	241	46	25	**5 767,79**
Nitrianska diecéza	251	122	129	10 133	3 895	833	478	**172 202,19**
Prešovská archieparchia	49	34	15	3 139	753	148	100	**19 298,72**
Rožňavská diecéza	55	33	22	1 113	430	90	56	**23 980,61**
Spišská diecéza	174	113	61	12 369	3 703	703	412	**153 722,88**
Trnavská arcidiecéza	79	54	25	4 897	1 135	284	146	**62 284,36**
Žilinská diecéza	180	78	102	13 392	2 803	643	341	**185 128,76**
SKM Brusel	1	1	0	1	34	3	1	**2 700,00**
Vojenský ordinariát	1	1	0	39	18	2	2	**563,00**
Spolu	1235	689	546	72 502	20 464	4 367	2 488	**923 049,14**
SO - sprevádzajúce osoby						Spolu 24 831 koledníkov		
						Individuálni darcovia		**28 182,24**
						DMS		**2 647,48**
						Celkový výsledok zbierky		**960 706,05**

**Poznámka: Projekty z 21. ročníka Dobrej noviny schválené k 4. 6. 2016 nájdete na stranách 12 a 13.*

ETIÓPSKE MOMENTKY

PRIPRAVILA: DARINA MAŇUROVÁ
SNÍMKY: DANICA OLEXOVÁ

Etiópia je krajina s hlbokými kresťanskými koreňmi, bohatou históriou i kultúrou. Hovorí sa, že z tohto územia pochádza prvý človek a že je tam ukrytá archa zmluvy. Reklamné slogany cestovných kancelárií pozývajú do Etiópie ako do krajiny, kde svieti slnko trinásť mesiacov v roku a kde omladnete o osem rokov. Ako to všetko naozaj je, pochopíte, až keď etiópsku kultúru pocítite na vlastnej koži.

1 KAPLNKA V AKSUME

Starobylý Aksum (1)

Podľa tradície a Etiópskej ortodoxnej cirkvi kamenná tabuľa s desiatimi prikázaniami, ktoré zveril Boh Mojžišovi, stále existuje a je uložená v meste Aksum. V kaplnke Chrámu Panny Márie Sionskej ju stráži mních. Tento chrám bol tradičným miestom korunovácie etiópskych panovníkov. Aksum sa nazýva aj mestom kráľovnej zo Sáby. Práve jej syn Menelik I. údajne priniesol kamennú tabuľu s prikázaniami do Etiópie. Daroval mu ju kráľ Šalamún v Jeruzaleme. Ruiny starobylého Aksumu boli v roku 1980 zapísané do Zoznamu svetového bohatstva UNESCO. Sú totiž srdcom niekdajšieho Aksumského kráľovstva. Za svojho najväčšieho rozmachu sa rozprestieralo na území dnešnej Eritrey, severnej Etiópie, Sudánu a Južného Sudánu, Egypta, Jemenu a Saudskej Arábie.

2 KÁVOVÝ OBRAD NA ULICI V KARSE

Kávový obrad (2)

Neodmysliteľnou súčasťou života Etiópčanov je tradičný kávový rituál. Ceremónia môže trvať aj niekoľko hodín. Pozvanie na obrad je prejavom priateľstva či úcty a tiež ukážkou etiópskej pohostinnosti.

Kávu pripravuje zásadne žena. Umyté kávové zrnká sa najskôr pražia na panvici. Keď sú takmer čierne a lesknú sa, uvoľňujú sa z nich aromatické oleje. Hoci sa vôňa vinie všade navôkol, zvykne sa ešte privoňať si k dymu z rozpálenej panvice. Nasleduje náročnejšia časť prípravy, a to je ručné rozdrvenie zrniek v mažiari. Jemne rozdrvená káva sa nasype do čiernej hlinenej nádoby s oblým dnom a varí sa na malej piecke. Cez jemné sitko sa variaca sa káva niekoľkokrát vylieva z džebeny, ako túto nádobu nazývajú, a opäť sa do nej nalieva. Hotová káva sa rozlieva tenkým neprerušeným prúdom z výšky niekoľkých desiatok centimetrov do malých šálok. Prvá šálka sa ponúkne najstaršej alebo najváženejšej osobe, a potom ostatným. Káva sa podáva s cukrom. Jedia sa k nej pukance, oriešky, opražený jačmeň, prípadne chlieb. Po vypití prvej šálky nasleduje druhá a tretia, o ktorej sa hovorí, že prináša človeku požehnanie.

Kávový obrad je dôležitým spoločenským podujatím. Je to čas rozhovorov o živote v rodine, ale aj o pálčivých témach so susedmi v dedine či meste.

Plynutie času

Etiópčania majú nielen vlastné písmo a číslice, pričom nepoužívajú nulu, ale aj vlastný kalendár. Ktokoľvek príde do Etiópie, omladne o osem rokov. Etiópsky kalendár, vychádzajúci z juliánskeho kalendára, zaostáva totiž za naším gregoriánskym kalendárom práve o toľko rokov. Preto teraz žijú Etiópčania iba v roku 2009 a Nový rok oslávili iba nedávno 11. septembra. Ich rok má trinásť mesiacov, dvanásť mesiacov má presne 30 dní a trinásty mesiac iba zostávajúcich 5 až 6 dní. Tento rok slávili Veľkú noc viac ako mesiac po našom slávení. V rovnakom čase ju spoločne oslávime v roku 2017.

Ani s počítaním hodín počas dňa to nie je rovnaké ako u nás. Deň začínajú s východom slnka a končia ho s jeho západom. Keď máme sedem hodín ráno, etiópske hodiny ukazujú jednu hodinu ráno. Na poludnie ukazujú šesť hodín a večer o šiestej dvanásť. Deň je jednoducho rozdelený na 12 hodín denného svetla a 12 hodín nočnej tmy. Dohodnúť si preto čas stretnutia v Etiópii môže byť veľmi komplikované.

ADE NURE JE LÍDERKOU ZDRUŽENIA ŽIEN S 3 800 ČLENKAMI Z OBLASTI MUNESA. OBLEČENÁ JE V TRADIČNOM OBLEČENÍ KMEŇA OROMO. JEHO SÚČASŤOU SÚ DEKORATÍVNE ČELENKY, NÁHRDELNÍKY, OPASOK A PLÁŠŤ Z KRAVSKEJ KOŽE. ADE NURE SA ANGAŽUJE ZA PODPORU VZDELÁVANIA DIEVČAT, ZA UPÚŠŤANIE OD SKORÝCH VYDAJOV A ZA NENÁSILIE. ŽENY, S KTORÝMI PRACUJE, SA ORGANIZUJÚ DO AKČNÝCH SKUPÍN, REAGUJÚCICH NA PRÍPADY NÁSILIA A NESPRAVODLIVOSTI VO VLASTNÝCH KOMUNITÁCH. V SKUPINÁCH SI SPOLU ŠETRIA, ZAKLADAJÚ ÚČTY A PRACUJÚ NA ZLEPŠENÍ SEBESTAČNOSTI SVOJICH RODÍN.

ETIÓPSKE VIANOCE SÚ TIEŽ TROCHU BIELE

MARTINA GROCHÁLOVÁ
SNÍMKA: DANICA OLEXOVÁ

Hoci vám v Etiópii na Vianoce nevŕzga pod nohami čerstvo napadnutý sneh, v severnej časti krajiny, kde žije najviac katolíkov, ho pripomína belostný zástup žien oblečený do bielych šiat z gázy. Keď na úsvite 7. januára kráčajú do chrámu, aby oslávili narodenie Pána, biela šatka, ktorú majú prehodenú na bielych šatách, ich príjemne zohrieva. Teplota totiž neraz klesne aj na päť stupňov.

Ak sa rozhodnete prežiť vianočné sviatky v Etiópii, môžete si Vianoce vychutnať dvakrát v jednom roku či na prelome rokov.
Etiópska katolícka cirkev je jednou z východných cirkví, ktoré sú v jednote s Rímom i pápežom. No keďže katolíci tvoria necelé percento etiópskej populácie, v rámci inkulturácie slávi Etiópska katolícka cirkev liturgiu vo východnom ríte, podobne ako Pravoslávna cirkev či Gréckokatolícka cirkev, a riadi sa juliánskym kalendárom, podľa ktorého sa Vianoce slávia zo 6. na 7. januára.

Bez vianočného ošiaľu

Vianoce v Etiópii nie sú poznačené konzumom ani nákupným ošiaľom ako u nás, hoci aj tam sa postupne zakráda duch komercie a mamony. Zato je samozrejmosťou, že počas Adventu, keď sa etiópski kresťania – podobne ako u nás gréckokatolíci – postia, majú všetky reštaurácie v ponuke aj pôstne, teda bezmäsité jedlo.
Slávenie Vianoc v Adigrate je jednoduché, jeho stredobodom je vyše trojhodinová liturgia. Hoci texty v jazyku tigriňa pôsobia na cudzinca tajomne, biskup Tesfaselassie Medhin vysvetľuje, že ide o nádherné poetické modlitby s mnohými obrazmi a metaforami. Ich mystiku umocňuje aj hudba, ktorá však ničím nepripomína slovenské koledy ani európsku liturgickú hudbu. Ide o monotónne opakovanie textov, sprevádzané zvukom bubnov a hrkálok. Počas vianočnej bohoslužby je v Adigrate zvykom pristupovať k sviatosti zmierenia. Kňazi tak vychádzajú v ústrety tým, ktorí pre veľké vzdialenosti nemali inú možnosť vyspovedať sa a najkrajšie sviatky v roku chcú prežiť s čistým štítom. Prežívanie Vianoc nie je spojené so špeciálnymi tradíciami ako u nás. Ľudia si nedávajú darčeky ani nepripravujú vianočné jedlá, dokonca nezdobia ani stromčeky, hoci tam tento zvyk pod vplyvom západnej kultúry začína prenikať.

Veľkosť malej Cirkvi

„Vo všeobecnosti je Etiópia krajinou viery," hovorí biskup Tesfaselassie Medhin z Adigratskej eparchie, ktorá je dlhoročným partnerom Dobrej noviny. „Ľudia sú veľmi nábožensky založení. Veríme, že vďaka tomu sa vzájomne rešpektujeme a vážime si ľudí a rodiny." Francúzsky misionár Philippe Sidot z Kongregácie Ducha Svätého dáva, že duchovný rozmer majú Etiópčania v sebe zakorenený. „Nerozlišujú medzi duchovným a bežným životom – civilný život je prepojený s náboženským," delí sa o svoju skúsenosť otec Philippe.

> UTEČENECTVO SA STÁVA VÁŽNYM SPOLOČENSKÝM, DOKONCA POLITICKÝM PROBLÉMOM DNEŠKA. AJ U NÁS MÁME VEĽA MLADÝCH ĽUDÍ, KTORÍ OPUSTILI DOMOV, PRETOŽE NEMALI INÚ PREDSTAVU, AKO SA DOSTAŤ Z CHUDOBY.

Väčšina etiópskych katolíkov žije na severe krajiny práve v Adigratskej eparchii. V ostatných etiópskych regiónoch ide skôr o malé komunity. Jednu z nich tvoria spiritáni žijúci v juhoetiópskom meste Arba Minch, ktorí ponúkajú duchovnú starostlivosť predovšetkým komunite študentov z celej krajiny, študujúcim na miestnej univerzite. Okrem nich pôsobia v krajine Misionárky lásky, vincentíni či uršulínky, ktorých prácu si miestni obyvatelia, ale aj vládni predstavitelia mimoriadne vážia. Misionári môžu totiž v krajine pôsobiť iba vtedy, ak ponúkajú charitatívnu činnosť, menšinová Katolícka cirkev sa tak stáva jedným z najväčších sociálnych a rozvojových partnerov štátu.

▲ ADIGRATSKÝ BISKUP TESFASELASSIE MEDHIN SA VO SVOJEJ DIECÉZE USILUJE RIEŠIŤ PROBLÉM UTEČENECTVA V DIALÓGU S MLADÝMI ĽUĎMI A V ICH PODPORE.

Utečenci a migranti

Tohtoročné Vianoce sú aj v Etiópii poznačené témou utečenectva a migrácie. „Utečenectvo sa stáva vážnym spoločenským, dokonca politickým problémom dneška. Aj u nás máme veľa mladých ľudí, ktorí opustili domov, pretože nemali inú predstavu, ako sa dostať z chudoby. Chudoba presahuje ľudí a ohrozuje ich život," opisuje neľahkú situáciu obyvateľov krajiny s hlbokými kresťanským koreňmi Tesfaselassie Medhin. Aj preto v diecéze obracajú svoju pozornosť na mladých a pracujú s nimi. „Mladých ľudí vzdelávame aj v tom, aby vedeli o nástrahách migrácie, no oni sa nás pýtajú: Čo teda máme robiť? Ako máme začať? Organizujeme ich preto do skupín a na základe prieskumu zisťujeme, v čom môžu byť úspešní, a následne ich školíme. Na začiatok im poskytneme malý príspevok. Keď mladí ľudia začnú s vlastným podnikaním, prilákajú ďalších mladých ľudí. Sú v bezpečí, zlepšia svoj život a tým rozvíjajú aj svoju krajinu," vysvetľuje adigratský biskup, ktorý sám pochádza z chudobnej oblasti Alitena a vo svojich spomienkach sa vracia k Vianociam vo svojom rodisku. „Na Vianoce prichádzajú k mojej mame mnohí ľudia. Prišli by, hoci by nemala nič, čím by ich ponúkla. Medzi chudobnými vládne vždy súdržnosť," uzatvára abune Tesfaselassie. ✱

PODPORTE NÁS
Podporte pravidelné stretká a akcie eRka.
Nech deti robia kroky k osobnej zrelosti
v spoločenstve priateľov. *www.erko.sk/podportenas*

eRKO
HNUTIE KRESŤANSKÝCH SPOLOČENSTIEV DETÍ

OBJAVUJ SVET S PRIATEĽMI
Časopis Rebrík v školskom roku 2016/2017
prináša zaujímavosti aj o tom, ako žiť fér voči ľudom
v Afrike i na Slovensku. *www.rebrik.sk*

REBRÍK